

Kriga inte- lyft istället svensk produktion

Publicerad 2019-09-27

Svenska kor har i över 30 år haft som lagkrav att släppas på bete. Sällan förmedlar lantbrukets företrädare det till konsumenter och politiker. Istället lanserar Arla "sommarmjolk" som sänder budskapet att äntligen får korna komma ut. Den som läser mer får veta att korna går ute "lite längre". Men varför är lite mer bättre än lagom? I stekande sol eller spöregn kan det vara sämre.

Sverige har även en särställning när det gäller mineralgödsel. Runt 60 % av det som säljs i Sverige är tillverkad med en metod där klimatavtrycket är lägre. Vi har världens renaste slam och lagstiftning kring djurhållning och marktillgång är bland de strängaste i världen. Det har påverkat storleksrationaliseringen, men ändå nämns ofta "djurfabriker" och tankarna går till gigantiska besättningar som förekommer i vissa länder. Sverige har inte möjligheter till den typen av stordrift då åkermark utgör cirka 6 % av landytan och skog närmare 70 %. Situationen i Danmark är nästan det motsatta.

Många konsumenter har, trots utebliven information, uppfattat att svensk produktion står sig väl när det gäller miljö- och klimatpåverkan. Men hur kan konsumenten veta var maten är producerad? Märkningen "Från Sverige" garanterar att råvaran är producerad i Sverige, men det blir snabbt dimmigt med andra märkningar. Lantmännen laserar stort att man tar ansvar från jord till bord, men havregrynen i Lantmännens paket är inte längre svenska. Man skyller på det dåliga året 2018. Andra aktörer har trots ett dåligt skördeår lyckats fylla sina paket med svensk havre. Ansvar borde innebära att ta höjd för dåliga år. Vill man ha svenska havregryn i år så får man exempelvis köpa från Frebaco Kvarn som även packar egna märkesvaror åt några av dagligvaruhandelskedjorna.

Arla uppfattas ofta som svenskt trots att många av deras produkter är gjorda utomlands. Mest ironiskt blir det när vissa eko-produkter görs i Tyskland eller Danmark där både lag och ekoregler skiljer sig från den svenska.

Ingen inom lantbruksbranschen kan ha missat Oatlys påkostade kampanj. Inte heller deras havre är svensk i år. Oatly rider på klimatargument, ett ämne som även Arla gärna håller sig till. Nu marknadsför Arla att deras ekologiska produkter har "noll klimatavtryck". Något som är en lögn då det är helt omöjligt med tanke på hur beräkningssystemet fungerar. Förklaringen är att Arla klimatkompenserar och planterar träd i långtbortistan. Den ekologiska produktionen har högre klimatpåverkan än den vanliga, men med denna kostsamma pappersexercis luras konsumenterna.

I sin iver att bli klimatvänligast så verkar alla ha missat en viktig mening både i det svenska klimatmålet och FN's: *Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.*

Klimatmålen anger alltså att vi ska säkerställa den produktion som är möjlig. I stora delar av Sverige är det inte möjligt att producera annat än mjölk och kött. Det är svårtuggat med gran.

Kersti Linderholm

Agronomie doktor